

Nr. 23 - Concurența în domeniul profesiilor liberale - Evoluția pieței de consultanță fiscală și a concurenței din această piață.

Studiile elaborate la cererea Comisiei Europene arată că profesiile liberale, în țările din UE, au evoluat ca sisteme închise care conservă ample privilegii pentru membrii lor dar și că există importante deosebiri în ceea ce privește nivelul de implementare în țările europene ale UE, precum și între diverse profesii liberale.

În ceea ce privește *concurența în domeniul profesiilor liberale* au fost identificate o serie de **zone vulnerabile** legate de existența unor bariere la intrarea pe piață, de reguli specifice de desfășurare a activității, precum și de conferirea unor drepturi de monopol în prestarea anumitor activități.

De asemenea, s-a constatat că, în țările cu un nivel redus al reglementărilor, piețele nu funcționează mai rău decât în cele cu un înalt nivel de reglementare ci, dimpotrivă, s-au dezvoltat, obținându-se un câștig atât pentru consumatori cât și pentru practicieni.

Pe de altă parte, se observă un trend ascendent al procesului de dereglementare în domeniul profesiilor liberale, în unele state din UE, prin măsurile luate constatându-se că eliminarea treptată a restricțiilor de concurență pe aceste piețe a condus la o scădere a prețurilor și nu a afectat în nici un fel calitatea serviciilor oferite către consumator.

Zonele vulnerabile enumerate mai sus se regăsesc și în legislația românească la marea majoritate a profesiilor liberale, conform unui studiu efectuat în anul 2009 de către Consiliul Concurenței împreună cu Societatea Academică Română*.

Astfel din punct de vedere concurențial, următoarele aspecte reprezintă **zone vulnerabile**:

Bariere la intrarea pe piață: obligativitatea apartenenței la o asociație profesională; impunerea unor restricții privind numărul de profesioniști în funcție de criteriul geografic sau în funcție de criteriul demografic, inclusiv prin limitarea numărului de stagiați; impunerea unor restricții privind proprietatea.

Reguli privind desfășurarea activității pe piață: stabilirea de tarife (obligatorii sau recomandate; minime sau maxime) de către organele profesionale cu atribuții de reglementare; impunerea unor restricții de publicitate; impunerea unor restricții privind asocierea.

Conferirea unor drepturi de monopol privind desfășurarea unor activități.

Concluzia acestui studiu rezumă ca *“pentru o funcționare corectă a concurenței pe piețele serviciilor profesionale este necesară eliminarea acestor reglementări care restricționează în mod vădit și nenecesar concurența și care sunt disproporționate în raport cu scopul urmărit, și anume asigurarea unui nivel cât mai ridicat de calitate al serviciilor oferite la prețuri competitive, accesibile unui segment cât mai ridicat din populație.”*

Procedul de dereglementare in domeniul profesiilor liberale trebuie promovat si de Romania prin reducerea barierelor la intrarea pe piata si prin relaxarea regulilor privind exercitarea profesiei.

Dezvoltarea profesiei si a pietei de consultanta fiscala in Romania este strans legata de investitiile straine care au intrat in tara noastra, la inceputul anilor '90. Anvergura acestor investitii dupa anul 2000 a condus la cresterea volumului serviciilor de consultanta fiscala.

Fie ca vorbim de activitati de due diligence sau de prezentare a sistemului fiscal, fie ca vorbim de descurcarea hatisului legislativ romanesc, piata de consultanta fiscala a inceput sa creasca odata cu dezvoltarea mediului de afaceri, pe masura ce business-urile cu capital strain s-au inmultit in Romania.

Pana in 2007, piata de consultanta fiscala era acoperita in principal de societatile din Big Four si de alte societati cu capital strain care detineau o cota impresionanta de 83,5%, comparativ cu cele 16,5 procente detinute de societatile cu capital romanesc.

Dezvoltarea businessului in general si implicit a celui de consultanta fiscala, dar si necesitatea alinierii la reglementarile europene in acest domeniu au condus la adoptarea legislatiei necesare infiintarii unui organism care se reglementeze si sa sustina dezvoltarea acestei profesii, similar celor 31 de organisme profesionale din 24 tari europene, membre ale Confederatiei Fiscale Europene.

Din 2007, anul infiintarii CCF si pana in prezent, piata de consultanta fiscala desfasurata de membrii acesteia a inregistrat o crestere de peste 500%, ajungand in 2010 la 163 milioane de lei.

Legat de acest aspect, vreau sa mai subliniez inca un lucru. Cresterea de peste 500% a pietei de consultanta fiscala desfasurata de membrii nostri, la care am facut referire mai sus, a avut loc in contextul in care nu toti oamenii de afaceri romani au inteles avantajele pe care le obtin atunci cand apeleaza la un consultant fiscal. Pe masura ce mediul de afaceri romanesc, iar aici ma refer in special la managerii romani, va apela mai des la expertiza oferita de un consultant fiscal ne asteptam ca piata de consultanta fiscala sa continue cresterea remarcabila inregistrata pana acum.

De asemenea, daca avem in vedere decalajul fata de economiile dezvoltate din Uniunea Europeana si daca luam in considerare faptul ca mediul de afaceri romanesc este in continua dezvoltare, in incercarea sa de a reduce acest decalaj, putem afirma cu incredere ca ritmul de dezvoltare al pietei de consultanta fiscala si implicit concurenta in aceasta piata se vor afla pe un trend ascendent si in urmatorii ani. Nicio afacere serioasa nu poate functiona si rezista pe termen lung fara beneficiile si ajutorul oferit de serviciile unui consultant fiscal.

Un aspect relevant care subliniaza lipsa barierelor si care a condus la cresterea concurentei pe piata de consultanta fiscala din Romania este reprezentat de trendul ascendent al ponderii societatilor cu capital autohton care a ajuns pana la 50,2% in anul 2010. Daca ne uitam la ponderea inregistrata inainte de 2007 observam ca investitiile autohtone in acest business s-au triplat in ultimii 3-4 ani.

Atunci cand vorbim de concurenta pe piata de consultanta fiscala in Romania trebuie sa precizez ca in domeniul acestei profesii **nu se regasesc zone vulnerabile** legate de existenta unor bariere la intrarea pe piata (cum ar fi: impunerea unor restrictii privind numarul de profesionisti in functie de criteriul geografic sau in functie de criteriul demografic, inclusiv prin limitarea numarului de stagiasi; impunerea unor restrictii privind proprietatea) sau reguli specifice de desfasurare a activitatii (cum ar fi: stabilirea de tarife obligatorii sau recomandate, minime sau maxime de catre CCF; impunerea unor restrictii de publicitate; impunerea unor restrictii privind asocierea).

Nu in ultimul rand, atunci cand vorbim de concurenta pe piata de consultanta fiscala, trebuie sa amintesc si faptul ca in realitate, in acest moment, in Romania, exista **concurenta neloiala** privind serviciile de consultanta fiscala care sunt oferite si de persoane care nu respecta prevederile legale in materie si care nu au dobandit calitatea oficiala de consultant fiscal. Daca luam in calcul ca numarul acestora nu este de neglijat, imi exprim convingerea ca, impreuna cu Ministerul Finantelor Publice si Consiliul Concurentei – autoritati ale statului abilitate de lege, vom aplica prevederile legale impotriva celor care practica o activitate neautorizata, in domeniul consultantei fiscale.

Acest organism profesional, care reuneste peste 5400 de membri – persoane fizice si 440 societati de consultanta fiscala, pe care cu onoare il reprezint, *unde nivelul de reglementare este cel strict necesar cu rol esential in asigurarea calitatii serviciilor, perfectionarea profesionala continua si mentinerea prestigiului in concordanta cu reglementarile europene si favorabil cresterii competitiei*, a primit in 2009, la numai doi ani de la infiintare, si recunoasterea profesionala internationala, devenind membra cu drepturi depline a CFE. Iar ca semn al aprecierii, anul viitor vom organiza in Romania Adunarea Generala Ordinara a acestui prestigios organism.

**Raportul Piata Unica, Piata Nationala: politica de concurenta in sectoare cheie, 2009*